12

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2050

[Total No. of Pages : 4

[6561]-110

Second Year LL.B. (Three Year Course)

LC-0801 : LABOUR & INDUSTRIAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
3) *Answer question no.10 from Part-C as directed. The question no.10 is for 15 marks.*

CLWP012101 114.143.110.116 22/11/2025 13:38:11 static-116

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Critically analyse the concept of wages and Unfair labour practices in India.

Q2) What are the various authorities under the Industrial Dispute Act, 1947? Discuss the powers and functions of those authorities?

Q3) Define Wages and Discuss the objectives of the Minimum Wages Act, 1948 and explain the procedure fixation and revision of minimum wages under the Minimum Wages Act, 1948.

Q4) Explain in detail the safety and welfare measures under the Factories Act, 1948.

Q5) What are the circumstances in which an employer is and is not liable to pay compensation under Employees Compensation Act, 1923?

PART - B

[2×10=20]

Q6) Discuss in detail the powers of Labour and Industrial Court under the Maharashtra Recognition of Trade Unions and Prevention of Unfair Labour Practices Act, 1971.

Q7) Elaborate on the Working Hours of Adults and Employment of Young Persons and Women under the Factories Act, 1948.

Q8) Discuss the Penalties and Procedures under the Contract Labour (Regulation and Abolition) Act, 1970.

Q9) What is Authority? Discuss the various Authorities under the Industrial Act of 1947.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write a short notes on any Three

a) Lock-outs

b) Difference between Lock-outs and lay off

c) The doctrine of Added Peril.

d) Labour Courts

e) Labour laws in India

CLWP012101 114.143.110.116 22/11/2025 13:38:11 static-116

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2051

[Total No. of Pages : 4

[6561]-111

LL.B. - II (Three Year Course)

LC 0802 : JURISPRUDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Each question in Part A is for 15 marks. Answer any three questions from Part-A.*
2) *Each question in Part B is for 10 marks. Answer any two questions from Part -B.*
3) *Question No. 10 is for 15 marks. Answer question No. 10. from Part C as directed.*

PART - A [3×15=45]

Q1) Which of the following sources of Law is the most binding comparatively: Legislation, Precedent or Customs. Support your answers with reasons.

Q2) What is the relevance of Natural Law Theory in interpretation of the Constitution of India? Give relevant examples in the form of landmark judgments for your answer.

Q3) Explain a comparative account of Bentham's Legal Positivism and HLA Hart's Concept of Law.

Q4) What is the difference between American Legal Realism and Scandinavian Legal Realism?

Q5) "The wealthy and the powerful use the law as an instrument for oppression to maintain their place in hierarchy" critically evaluate this statement in light of the Critical Law School.

PART - B [2×10=20]

Q6) Explain Legal Feminism and cite examples of each of the types of feminism from the Indian Legal System.

Q7) What is Social Engineering Theory? Explain different types of interests with relevant examples of case laws or legislative provisions.

Q8) "A right indefinite in point of user. unrestricted in point of disposition and unlimited in point of duration over a determinate thing." Which legal concept is described in this statement, elaborate with examples.

Q9) Explain Kelsen's theory with its application in the Indian context.

P.T.O.

10

PART - C

Q10) Answer any three of the following questions. Each question carries 5 marks. **[3×5=15]**

a) Hohfeldian Analysis of Legal Rights.

b) Kinds of Property.

c) Mr. X has leased his house to Mr. Y for a period of 1 year, Mr. Y requested his friend Mr. Z to look after his house that he had taken on lease for a period of 1 month till he returns back from his work trip abroad. Explain who has the possession of the house? Also explain the kind of possession each one of them has, give reasons for your answer.

d) "Robo Ltd. is a Company incorporated in India by Sita and Sheeba, they have manufactured a robot named Rooba who can perform all tasks of a domestic servant". Identify who all are legal persons in this statement? And explain why they are legal persons.

e) Ronald is a bouncer in a club, one of the visitors of the club Mr. Joy gets in arguments with him, he throws the visitor out. But later on after his shift gets over he goes back to his home which is closer to the club and gets a hockey stick with him and beats Mr. Joy who was walking on the road, causing him severe injuries. Explain what kind of liability is incurred in this case and whose liability it is?

CL WP012101 114.143.110.116 25/11/2025 13:33:45 static-116

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

PE2051

[6561]-111

LL.B. - II (Three Year Course)

LC 0802 : JURISPRUDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-'अ' मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे. भाग 'अ' मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
2) भाग-'ब' मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे. भाग 'ब' मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
3) प्रश्न क्र.10 हा 15 गुणांचा आहे. निर्देशानुसार भाग 'क' मधील प्रश्न क्रमांक 10 उत्तर द्या.

CLWP014971 157.66.105.238 25/11/2025 13:41:07

भाग-अ [3×15=45]

प्र.1) पुढीलपैकी कुठला कायद्याचा स्रोत तुलनेने जास्त बंधनकारक आहे: अधिनियम, न्यायालयीन निर्णय किंवा रूढी, आपल्या उत्तराचे कारणा सहित स्पष्टीकरण द्या.

प्र.2) भारतीय राज्य घटनेच्या अर्थाबोधामध्ये, नैसर्गिक कायद्याच्या सिद्धांताचा (नॅचरल लॉ थिअरी) कसा उपयोग होऊ शकतो, आपले उत्तर महत्त्वाच्या न्यायालयीन निर्णया सहित स्पष्ट करा.

प्र.3) बेनथॅम च्या लीगल पॉसिटीव्हीसम आणि एच एल ए हार्ट च्या कन्सेप्ट ऑफ लॉ चे तुलनात्मक विश्लेषण द्या.

प्र.4) अमेरिकन लीगल रिऍलिज्म आणि स्कॅंडिनेव्हियन लीगल रिऍलिज्म मध्ये काय फरक आहे?

प्र.5) "श्रीमंत आणि सामर्थ्यवान लोक पदानुक्रमात त्यांचे स्थान टिकवून ठेवण्यासाठी दडपशाहीचे साधन म्हणून कायद्याचा वापर करतात" क्रिटिकल लॉ स्कूलच्या अनुषंगाने या विधानाचे मूल्यांकन करा.

भाग-ब [2×10=20]

प्र.6) कायदेशीर स्त्रीवाद समजावून सांगा आणि भारतीय न्यायव्यवस्थेतील स्त्रीवादाच्या प्रत्येक प्रकाराची उदाहरणे द्या.

प्र.7) सोशल इंजिनीरिंग थेअरी म्हणजे काय? विविध प्रकारचे इंटरेस्ट कुठले आहेत ते न्यायालयीन निर्णय आणि अधिनियमांच्या उदाहरणा सहित स्पष्ट करा.

प्र.8) "एका विशिष्ट वस्तू वरील हक्क जो वापर कर्त्याच्या दृष्टीने अनिश्चित, विल्हेवाटेच्या दृष्टीने निर्बंधित, वेळेच्या दृष्टीने अमर्यादित असतो" या विधानात कायद्यामधील कोणती संकल्पना वर्णन केली आहे, उदाहरणांसह विस्तृत करा.

प्र.9) केल्सनचा सिद्धांत भारतीय संदर्भात वापरून स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या : प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत : **[3×5=15]**

अ) होहफएलडीयन ॲनालिसिस चे तपशीलवार स्पष्टीकरण

ब) विविध प्रकारच्या मालमत्ता काय आहेत?

क) श्री. X ने त्यांचे घर श्री. Y ला 1 वर्षाच्या कालावधीसाठी भाड्याने दिले आहे, श्री Y ने त्यांचे मित्र श्री Z ला विनंती केली की परदेशी कामाच्या दौऱ्या वरून परत येईपर्यंत एका महिन्यासाठी घराची काळजी घ्यावी. या उदाहरणात घराचा ताबा कोणाकडे आहे ते सांगा? तसेच त्यांच्यापैकी प्रत्येकाकडे कोणत्या प्रकारचा ताबा आहे ते स्पष्ट करा, तुमच्या उत्तराची कारणे द्या.

ड) "रोबो लिमिटेड ही सीता आणि शीबा यांनी भारतात स्थापन केलेली कंपनी आहे, त्यांनी रूबा नावाचा रोबोट तयार केला आहे जो घरातील नोकराची सर्व कामे करू शकतो". या विधानातील कायदेशीर व्यक्ती कोण आहेत ते ओळखा? आणि ते कायदेशीर व्यक्ती का आहेत ते स्पष्ट करा?

इ) रोनाल्ड एका क्लबमध्ये बाउंसर आहे, क्लब मध्ये येणारे एक श्री जॉय त्याच्याशी वाद घालतो, त्याने श्री जॉयला बाहेर फेकले. पण नंतर त्याची शिफ्ट संपल्यानंतर तो क्लबच्या जवळ असलेल्या त्याच्या घरी परत जातो आणि त्याच्यासोबत एक हॉकी स्टिक घेऊन रस्त्याने चालत असलेल्या श्री जॉयला मारहाण करतो, ज्यामुळे श्री. जॉयला गंभीर दुखापत होते. या प्रकरणात कोणत्या प्रकारचे दायित्व आहे आणि ते कोणाचे दायित्व आहे हे स्पष्ट करा.

CLWP014971 157.66.105.238 25/11/2025 13:41:07
CLWP014971 157.66.105.238 25/11/2025 13:41:07
CLWP014971 157.66.105.238 25/11/2025 13:41:07

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2052

[Total No. of Pages : 4

[6561]-112

Second Year LL.B. (Three Years Law Course)

LC - 0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *All parts are compulsory.*
2) *Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
3) *Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
4) *Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.*

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Define the term evidence and explain different types of evidence.

Q2) What is the privileged communication? Explain the law regarding the admissibility of privileged communication.

Q3) What is test identification parade? Discuss the law regarding its admissibility.

Q4) Discuss in detail the law regarding the relevancy of dying declaration.

Q5) What are the different changes brought in proving the electronic evidence by the Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023 (BSA)?

CLWP012101 114.143.110.16 27/11/2025 13:24:40 static-116

P.T.O.

10

PART - B

[2×10=20]

Q6) What are various types of presumptions under the Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023 (BSA)?

Q7) Explain the provisions relating to burden of proof and how it differs depending upon the nature of action or proceedings?

Q8) What is circumstantial evidence? Explain along with relevant case laws.

Q9) 'Confession made to the police is inadmissible'. Explain this statement in the light of provisions of the Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023 (BSA).

PART - C

Q10) Answer the following short notes (Any three) **[3×5=15]**

a) Estoppel

b) Proved, disproved and not proved

c) Fact in Issue

d) Accomplice

e) Expert opinion

CLWP012101 114.143.110.116 27/11/2025 13:24:40 static-116

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

PE2052

[6561]-112

Second Year LL.B. (Three Years Law Course)

LC - 0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :-
1) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.
2) भाग–अ मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
3) भाग–ब मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
4) भाग–क मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.

भाग–अ [3×15=45]

प्र.1) पुरावा या शब्दाची व्याख्या करा आणि विविध प्रकारचे पुरावे स्पष्ट करा.

प्र.2) विशेषाधिकार प्राप्त संप्रेषण (Privileged communication) म्हणजे काय? विशेषाधिकार प्राप्त संप्रेषणाच्या स्वीकारार्हतेबाबतचा कायदा स्पष्ट करा.

प्र.3) ओळख चाचणी (Identification parade) म्हणजे काय? त्याच्या मान्यतेबाबत कायद्याची चर्चा करा.

प्र.4) मृत्युपूर्व घोषणेच्या (dying declaration) प्रासंगिकतेबाबतच्या कायद्याची सविस्तर चर्चा करा.

प्र.5) भारतीय साक्ष्य अधिनियम, 2023 (BSA) द्वारे इलेक्ट्रॉनिक पुरावे सिद्ध करण्यात कोणते वेगवेगळे बदल आणले आहेत?

CLWP014311 43.227.21.98 27/11/2025 13:25:08 mh3

<u>भाग–ब</u> [2×10=20]

प्र.*6)* भारतीय साक्ष्य अधिनियम, 2023 (BSA) अंतर्गत विविध प्रकारची गृहीतके कोणती आहेत?

प्र.*7)* शावीतच्या जबाबदारीशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा आणि कारवाई किंवा कार्यवाहीच्या स्वरूपानुसार ते कसे वेगळे असतात?

प्र.*8)* परिस्थितीजन्य पुरावा म्हणजे काय? संबंधित न्यायालयांच्या निवाड्यांच्या मदतीने ते स्पष्ट करा.

प्र.*9)* 'पोलिसांना दिलेला कबुलीजबाब अस्वीकार्य आहे'. भारतीय साक्ष्य अधिनियम, 2023 (BSA) च्या तरतुदींच्या प्रकाशात हे विधान स्पष्ट करा.

<u>भाग–क</u>

प्र.*10)*टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [3×5=15]

अ) प्रतिष्टंभ (estoppel)

ब) शाबीत, नाशाबीत आणि बिनशाबीत

क) वादतथ्ये

ड) सहअपराधी (accomplice)

इ) तज्ञांचे मत

CLWP014311 43.227.21.98 27/11/2025 13:25:08

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE-2053

[Total No. of Pages : 4

[6561]-113

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LP 0804 : PRACTICAL TRAINING PAPER - II

Alternative Dispute Resolution System

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any 3 questions from part 'A'. Each question in part 'A' is for 15 Marks.*
2) *Answer any 2 questions from part 'B'. Each question in part 'B' is for 10 Marks.*
3) *Answer any 3 questions from part 'C'. Each question in part 'C' is for 5 marks.*

PART - A

Attempt any Three of the following **[3 × 15 = 45]**

Q1) Discuss the various modes of settlement of dispute outside the court.

Q2) What do you mean by mediation? Explain the concept of mediation. Comment upon the role of mediator.

Q3) Discuss the concept of conciliation under Arbitration and conciliation Act, 1996. Also explain the role of conciliator.

Q4) Explain the procedure laid down for "Conduct of Arbitral Proceedings" under the Arbitration and Conciliation Act 1996.

Q5) Explain the provisions regarding the appointment and removal of an arbitrator.

PART - B

Attempt any Two of the following **[2 × 10 = 20]**

Q6) Discuss the jurisdiction of the 'Arbitral Tribunal' under the Arbitration and Conciliation Act, 1996

Q7) Discuss on Arbitration. Theories of arbitration and types.

Q8) Define the term Arbitral Award. Explain the grounds on Which an arbitral award can be set aside under the Arbitration and Conciliation Act.

Q9) Examine the Interim measures by court during the Arbitral Proceeding.

P.T.O.

7

PART - C

Q10) **Short Notes (Attempt any Three of the following)** **[3 × 5 = 15]**

a) LokAdalat

b) Entitlement to Legal Services

c) Termination of Arbitral Proceedings

d) National Legal Services Authority

e) Appealable orders under the Arbitration an Conciliation Act 1996.

♦ ♦ ♦

CLWP012101 114.143.110.116 29/11/2025 13:28:01 static-116

1 NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2055

[Total No. of Pages : 4

[6561]-115

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LAW

LO - 0806(B) : Competition Law

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
3) *Answer question No. 10 from Part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.*

CLWP012101 114.143.110.116 05/12/2025 13:29:40 static-116

PART - A [3×15=45]

Q1) What do you mean by market. Discuss types of market.

Q2) Explain objectives and salient features of the competition Act, 2002.

Q3) Discuss in detail the development of competition laws in USA, UK and EU.

Q4) Describe Intellectual property rights and competition law.

Q5) Explain competition appellate tribunal.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Q6) Explain types of Abuse by a dominant player.

Q7) Discuss prevention of anti-competitive agreements in USA and UK.

Q8) Explain director general of investigation in detail.

Q9) Discuss jurisprudence of horizontal, vertical and conglomerate mergers.

PART - C

Q10) Write short note on (any three) [3×5=15]

a) Exclusionary Abuses.

b) Brief review of competition law in USA and UK.

c) Domestic nexus.

d) Economic analysis of competition law.

e) Exemption from anti - competitive agreements.

ⓘⓘⓘⓘ

CLWP012101 114.143.110.116 05/12/2025 13:29:40 static-116

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

PE2055

[6561]-115

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LAW

LQ - 0806(B) : Competition Law

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

- NOV-2025

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
3) भाग–क मधील प्रश्न क्रमांक 10 हा निर्देशानुसार सोडवा. प्रश्न 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग–अ [3×15=45]

प्र.1) बाजार म्हणजे काय? बाजाराच्या प्रकारची चर्चा करा.

प्र.2) स्पर्धा कायदा, 2002 ची उदिष्टे आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.3) यूएसए, युके आणि इयू मधील स्पर्धा कायद्याच्या विकासाबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.4) बौद्धिक संपदा हक्क आणि स्पर्धा कायद्याचे वर्णन करा.

प्र.5) स्पर्धा अपील न्यायाधिकरण स्पष्ट करा.

CLWP010051 210.212.187.33 05/12/2025 13:39:26

भाग–ब

[2×10=20]

प्र.6) प्रबळ खेळाडूद्वारे गैरवर्तनाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.7) यूएसए आणि युके मधील स्पर्धा विरोधी कराराच्या प्रतिबंधावर चर्चा करा.

प्र.8) तपास महासंचालक विस्तारीतपणे स्पष्ट करा.

प्र.9) क्षैतिज, अनुलंब आणि एकत्रित विलीनीकरणाच्या न्यायशास्त्रावर चर्चा करा.

भाग–क

प्र.10)वर लहान नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन) [3×5=15]

अ) वर्ज्य गैरवर्तन

ब) स्पर्धा कायद्याच्या यूएसए आणि युके मध्ये संक्षिप्त आढावा.

क) घरगुती संबंध

ड) स्पर्धा कायद्याचे आर्थिक विश्लेषण

इ) स्पर्धा विरोधी करारामधून सूट

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

CLWP010051 210.212.187.33 05/12/2025 13:39:26

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2056

[Total No. of Pages : 4

[6561]-116

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LAW

LO - 0807 : (C) Vulnerable and Disadvantaged Groups and Criminal Law

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
3) *Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.*

PART - A **[3×15=45]**

(Attempt Any Three)

Q1) Define the vulnerable and disadvantaged groups and structural discrimination committed against them.

Q2) Write a notes on social menace of untouchability and what punishment is provided in the Protection of Civil Rights Act, 1955 for the practice of untouchability?

Q3) Write a detailed notes on precautionary and preventive measures under the Scheduled Caste and Scheduled Tribes (Prevention of Atrocities) Act, 1989.

Q4) Define the term 'Dowry', its punishments and role of Dowry Prohibition Officer under the Dowry Prohibition Act, 1961.

Q5) Discuss the legislative history, objective and scope of the Protection of Children from Sexual Offences Act, 2012.

CLWP014311 43.227.21.98 05/12/2025 13:21:29 mx3

P.T.O.

PART - B [2×10=20]

(Attempt Any Two)

Q6) Write a notes on social landscape of prostitution and protection given to the morals and places of residence.

Q7) Discuss the offences and punishments under the Scheduled Caste and Scheduled Tribes (Prevention of Atrocities) Act, 1989.

Q8) Discuss the legislative history and objectives of Pre-Conception and Prenatal Diagnostic Techniques (Prohibition of Sex Selection) Act, 1994.

Q9) Write a notes on Appropriate Authority and Advisory Committee given under the Pre-Conception and Prenatal Diagnostic Techniques (Prohibition of Sex Selection) Act, 1994.

PART - C

Q10) Write short notes. (Attempt Any Three) [3×5=15]

a) Dowry for the benefit of wife or her heirs

b) Disadvantaged groups

c) Externment procedure under the SC and ST (Prevention of Atrocities) Act, 1989

d) Genetic Clinic

e) Structural Discrimination

ⓘⓘⓘⓘ

CLWP014311 43.227.21.98 05/12/2025 13:21:29 mx3

Total No. of Questions : 10]

NOV 2025

PE2056

[6561]-116

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LAW

LO - 0807 : (C) Vulnerable and Disadvantaged Groups and Criminal Law

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

CLWP014311 43.227.21.98 05/12/2025 13:21:29 mk3

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-

1) भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग–अ [3×15=45]

(कोणत्याही तीन सोडवा)

प्र.1) असुरक्षित आणि वंचित गट आणि त्यांच्या विरूद्ध केलेला संरचनात्मक भेदभाव परिभाषित करा.

प्र.2) अस्पृश्यतेच्या सामाजिक संकटावर एक टिपण लिहा आणि अस्पृश्यता पाळणाऱ्यांसाठी नागरी हक्क संरक्षण कायदा, 1955 मध्ये कोणती शिक्षेची तरतुद आहे?

प्र.3) अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) कायदा, 1989 अंतर्गत खबरदारी आणि प्रतिबंधात्मक उपायांवर तपशीलवार टिपा लिहा.

प्र.4) हुंडा बंदी कायदा, 1961 अंतर्गत 'हुंडा', त्याच्या शिक्षा आणि हुंडा प्रतिबंधक अधिकाऱ्याची भूमिका परिभाषित करा.

प्र.5) लैंगिक गुन्ह्यांपासून बालकांचे संरक्षण कायदा, 2012 चा कायदेशीर इतिहास, उद्दिष्टे आणि व्याप्ती यावर चर्चा करा.

भाग–ब

[2×10=20]

(कोणत्याही दोन सोडवा)

प्र.6) वेश्या व्यवसायाच्या सामाजिक परिदृश्यावर आणि नैतिकता आणि निवासस्थानांना दिलेले संरक्षण यावर टिपा लिहा.

प्र.7) अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) कायदा, 1989 अंतर्गत गुन्हे आणि शिक्षा यांची चर्चा करा.

प्र.8) गर्भधारणापूर्व आणि प्रसवपूर्व निदान तंत्र (लिंग निवड प्रतिबंध) अधिनियम, 1994 च्या कायदेशीर इतिहासाची आणि उद्दिष्टांची चर्चा करा.

प्र.9) गर्भधारणापूर्व आणि प्रसवपूर्व निदान तंत्र (लिंग निवड प्रतिबंध) अधिनियम, 1994 अंतर्गत दिलेल्या योग्य प्राधिकरण आणि सल्लागार समितीवर टिपा लिहा.

भाग–क

प्र.10) छोट्या नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

अ) पत्नी किंवा तिच्या वारसांच्या फायद्यासाठी हुंडा

ब) वंचित गट

क) अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) कायदा, 1989 अंतर्गत बहिष्कार प्रक्रिया

ड) अनुवांशिक क्लिनिक

इ) संरचनात्मक भेदभाव

ⓘⓘⓘⓘ

CLWP014311 43.227.21.98 05/12/2025 13:21:29 mx3

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2057

[Total No. of Pages : 4

[6561]-117

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO-0808 : (D) CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Attempt any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
2) *Attempt any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
3) *Attempt any three short notes from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

CLWP012101 114.143.110.116 05/12/2025 13:29:59 static-116

PART - A [3×15=45]

Q1) Who are the authorities under the Maharashtra Stamp Act, 1958? Discuss their powers, functions and modes of using stamp.

Q2) Write down object and features of the Maharashtra Civil Court Act, 1869.

Q3) What is dishonour of cheque and what are the Modes of dishonour under The Negotiable Instruments Act, 1881?

Q4) Describe in detail power of court to allow interest and effect of provisions relating to interest in other statutes under The Interest Act, 1978?

Q5) Discuss the effects of Registration and non-registration of document under The Registration Act, 1908.

PART - B

[2×10=20]

Q6) Discuss the provision of objection in appeal to overvaluation and undervaluation under the Suits Valuation Act, 1887.

Q7) What is presumption and estoppel under the Negotiable Instruments Act, 1881?

Q8) Explain in detail rules regarding to the Valuation of Suits and Court Fees, Nature of levy under The Maharashtra Court Fees Act, 1959.

Q9) Explain the provisions relating to negotiable instruments and explain rights and duties of parties to negotiable instruments?

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write Short Notes on (Any Three):

a) Documents chargeable to court-fees & Exempted Documents under The Maharashtra Court Fees Act, 1959.

b) Instruments not duly Stamped

c) Powers of an arbitrator to award interest under The Interest Act, 1978?

d) Valuation for Suits relating to Land under The Suits Valuation Act, 1887.

e) Sec.34 of Civil Procedure Code

ⓘⓘⓘⓘ

CLWP012101 114.143.110.116 05/12/2025 13:29:59 static-116

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

PE2057

[6561]-117

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO-0808 : (D) CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.

3) भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.

भाग–अ [3×15=45]

प्र.*1)* महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम, 1958 अंतर्गत अधिकारी आणि त्यांचे अधिकार व कर्तव्ये तसेच मुद्रांक आणि ते वापरण्याची पद्धत सविस्तर लिहा.

प्र.*2)* महाराष्ट्र दिवाणी न्यायालय अधिनियम, 1869 ची उद्देश आणि वैशिष्ट्ये लिहा.

प्र.*3)* धनादेशाचा अनादर म्हणजे काय आणि निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स अ‍ॅक्ट, 1881 अंतर्गत अनादर करण्याच्या पद्धती काय आहेत?

प्र.*4)* व्याज कायदा, 1978 अंतर्गत इतर कायद्यांमधील व्याजाशी संबंधित तरतुदींचे परिणाम आणि व्याज संदर्भात परवानगी देण्याच्या न्यायालयाच्या अधिकाराचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.*5)* नोंदणी कायदा, 1908 अंतर्गत दस्तऐवजांची नोंदणी व नोंदणी न केल्यामुळे होणारे परिणाम याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

CLWP012101 114.143.110.116 05/12/2025 13:29:59 static-116

भाग–ब

[2×10=20]

प्र.6) वाद मूल्यांकन अधिनियम, 1887 अंतर्गत ओव्हरव्हॅल्युएशन आणि अंडरव्हॅल्युएशनच्या अपीलमधील आक्षेपांच्या तरतुदी लिहा.

प्र.7) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट ॲक्ट, 1881 अंतर्गत गृहीतके आणि इस्टोपल म्हणजे काय?

प्र.8) महाराष्ट्र न्यायालय शुल्क अधिनियम, 1959 अन्वये दाव्याचे मूल्यांकन, न्यायालय शुल्क व आकारणीचे स्वरूप या संदर्भातील नियम सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

प्र.9) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंटशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा आणि निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्ससाठी पक्षांचे अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [3×5=15]

अ) महाराष्ट्र न्यायालय शुल्क अधिनियम, 1959 अंतर्गत कोर्ट शुल्क आकारणीयोग्य कागदपत्रे आणि सूट दिलेली कागदपत्रे.

ब) विधिवत मुद्रांकन नसलेले दस्त.

क) व्याज अधिनियम, 1978 अन्वये व्याज देण्याचे लवादाचे अधिकार.

ड) द सूट व्हॅल्युएशन ॲक्ट, 1887 अंतर्गत जमिनीशी संबंधित खटल्यांचे मूल्यांकन.

इ) दिवाणी प्रक्रिया संहिता कलम–34

ⓘⓘⓘⓘ

CLWP012101 114.143.110.116 05/12/2025 13:29:59 static-116

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2058

[Total No. of Pages : 4

[6561]-118

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LAW

LO-0809(E) : International Economic Law

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
3) *Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.*

CLWP014311 43.227.21.98 05/12/2025 13:24:07 mx3

PART - A

Attempt any three of the following. [3×15=45]

Q1) What do you mean by International Commercial Arbitration. Discuss the conventions for enforcement of Foreign Awards.

Q2) Explain the structure and functions of UNICITRAL.

Q3) Discuss the Salient features of GATT

Q4) Write a detailed note on World Trade Organisation.

Q5) Explain the conventions governing the bill of lading

P.T.O.

PART - B

Attempt any two of the following. [2×10=20]

Q6) Critically examine the role of International Court of Justice

Q7) What is the Charter of Economic Rights and Duties. Discuss its contents.

Q8) Define International Economic Law. Discuss the sources of International Economic Law.

Q9) Examine the structure, power and functions of the IMF.

PART - C

Q10) Write notes on (Any three): [3×5=15]

a) United Nations and Transnational Corporations

b) Regulation and control of foreign investments

c) Functions of World Bank

d) World Intellectual Property Organisation

e) Importance of CISG

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

CLWP014311 43.227.21.98 05/12/2025 13:24:07 mx3

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

PE2058

[6561]-118

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LAW

LO-0809(E) : International Economic Law

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
3) प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहे.

CLWP014311 43.227.21.98 05/12/2025 13:24:07 mk3

भाग-अ

खालीलपैकी कोणतेही तीन सोडवा. [3×15=45]

प्र.1) इंटरनॅशनल कमर्शियल आर्बिट्रेशन म्हणजे काय? परदेशी पुरस्कारांच्या अंमल बजावणीसाठी च्या अधिवेशनांवर चर्चा करा.

प्र.2) युनिसिट्रलची रचना आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.3) गॅटच्या ठळक वैशिष्ट्यांवर चर्चा करा.

प्र.4) जागतिक व्यापार संघटनेवर सविस्तर टिपण लिहा.

प्र.5) लेडिंगच्या विधेयकावर नियंत्रण ठेवणारी परंपरा स्पष्ट करा.

भाग–ब

खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा. [2×10=20]

प्र.6) आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाच्या भूमिकेचे सखोल परीक्षण करा.

प्र.7) आर्थिक हक्क आणि कर्तव्यांची सनद काय आहे? त्यातील मजकुरावर चर्चा करा.

प्र.8) आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्याची व्याख्या करा. आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्याच्या स्त्रोतांवर चर्चा करा.

प्र.9) आयएमएफची रचना, शक्ती आणि कार्ये तपासा.

भाग–क

प्र.10) नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन) [3×5=15]

अ) संयुक्त राष्ट्र संघ आणि आंतरराष्ट्रीय महामंडळे

ब) परकीय गुंतवणुकीचे नियमन व नियंत्रण

क) जागतिक बँकेची कार्ये

ड) जागतिक बौद्धिक संपदा संघटना

इ) CISG चे महत्त्व

ⓘⓘⓘⓘ

CLWP014311 43.227.21.98 05/12/2025 13:24:07 mx3